

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра садово-паркового господарства

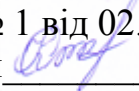
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІСІВНИЦТВО

Освітня програма Садово-паркове господарство

Спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Затверджено на засіданні кафедри
садово-паркового господарства
Протокол № 1 від 02.09. 2020 р.
Зав.кафедри Карпин Н.І.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лісівництво
Викладач	к. с.-г. н. Кацуляк Ю.Д.
Контактний телефон викладача	+38(096)2798366
E-mail викладача	maryanasishuk@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	5 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Процес навчання базується на досягненнях вітчизняної та зарубіжної науки і практики лісівництва. Програмою передбачено вивчення комплексу питань, проблем і положень, що відносяться до сфери різних видів рубань в залежності від категорій лісів.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета – набуття студентами знань про науково-практичне значення лісівництва для лісового господарства України, види користування лісом, принципи лісорослинного районування та поділу лісів на категорії, багатофункціональне ведення лісового господарства і наближене до природи лісівництво, рубки головного користування, рубки формування і оздоровлення лісів, рекреаційне лісівництво, сучасні шляхи розв'язання проблеми підвищення продуктивності і якості лісів.	
4. Результати навчання (компетентності)	
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - зміст дисципліни, народногосподарські завдання лісівництва; - види користування лісом, поділ лісів на категорії захисності та особливості ведення лісового господарства в них; - теоретичні засади багатофункціонального ведення лісового господарства та наближеного до природи лісівництва; - системи рубок головного користування, сучасну класифікацію способів головних рубок та їх застосування у відповідності з вимогами Правил рубок у рівнинних та гірських лісах; - природозберігаючі технологічні схеми проведення головних рубок на базі сучасної техніки; - способи сприяння відновленню лісу, їх використання в умовах України; - технологію переформування чистих одновікових насаджень у мішані різновікові; - теоретичні основи рубок догляду за лісом, їх види, методи, способи і технології проведення у насадженнях різних деревних порід; - способи і технологію хімічного догляду за лісом, види санітарних рубок та критерії призначення дерев до санітарної рубки; - основні положення лісовідновних, реконструктивних рубок; - поняття про продуктивність лісу та шляхи її підвищення; вміти: - назначити спосіб головної рубки у відповідності з Правилами рубок та виконати відвід і таксацію ділянки з оформленням необхідних документів; - обґрунтувати і призначити способи поліпшення якісного складу лісів; - провести аналіз стану насадження і зробити прогноз динаміки його розвитку; - призначити рубки переформування, виконати опис ділянки, зробити відбір дерев у рубку з оформленням необхідної документації;	

- встановити потребу в рубках догляду, виконати необхідні натурні і камеральні роботи з підготовки ділянок до проведення рубок догляду;
- запроєктувати виконання реконструктивних, лісовідновних і ландшафтних рубок;
- здійснювати огляд місць рубок та скласти акт про виконання рубок та стан очистки ділянок.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 150 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	45 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30 год.
самостійна робота	75 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	206 «Садово-паркове господарство»	II	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	------------------	-----------------	---------------	----------------	---------------------

ЗМ1 Основні положення лісівництва

Тема 1. Лісівництво як навчальна дисципліна і теоретична основа лісового господарства 1.1. Загальні поняття про лісівництво. 1.2. Економічні та біологічні завдання лісівництва. 1.3. Становлення і розвиток лісівничої науки. 1.4. Сучасні напрямки розвитку лісівничої науки в Україні та за кордоном.	Лекція, практичне заняття	[1,2]	Опрацювати лекційний матеріал, Підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Принципи організації лісівництва 2.1. Поняття про користування лісом, види користування. 2.2. Класифікація рубок лісу за їх призначенням. 2.3. Розподіл лісів України на категорії та лісорослинні зони. 2.4. Особливості ведення господарства в лісах різних лісорослинних зон.	Лекція, практичне заняття	[2,3]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Методологічні засади багатофункціонального ведення лісового господарства 3.1. Рациональне, безперервне і невиснажливе користування лісовим фондом. 3.2. Збереження біорізноманіття флори і фауни.	Лекція, практичне заняття	[3,4,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

3.3. Розробка та впровадження диференційованих систем ведення лісового господарства на принципах, наближених до природного лісівництва. 3.4. Організація робіт з лісовідновлення і лісорозведення. 3.5. Обґрунтування і встановлення розмірів лісокористування. 3.6. Використання ГІС у лісовому господарстві. 3.7. Поняття про сертифікацію лісів.					
Тема 4. Теоретичні основи рубок головного користування 4.1. Основи теорії рубок лісу. Призначення рубок головного користування. 4.2. Поняття про спосіб рубки в лісівництві. 4.3. Класифікація рубок головного користування. 4.4. Лісівничі та лісоексплуатаційні вимоги до способів рубок.	Лекція, практичне заняття	[4,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Суцільні рубки 5.1. Умови виникнення і розвиток системи суцільних рубок. 5.2. Класифікація суцільних рубок. 5.3. Екологічні зміни в лісових екосистемах в результаті проведення суцільних рубок. 5.4. Суцільнолісосічні рубки та їх організаційно-технічні показники. 5.5. Концентровані та умовно-суцільні рубки. 5.6. Екологічна та економічна оцінка концентрованих рубок. 5.7. Поновлення лісу на суцільних зрубках та заходи щодо його сприяння.	Лекція, практичне заняття	[3,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Поступові рубки 6.1. Передумови виникнення поступових рубок та їх класифікація. 6.2. Організаційно-технічні показники поступових рубок. 6.3. Рівномірно-поступові рубки. Класична схема поступових рубок Г.Л. Гартіга. 6.4. Рубки Д.М. Кравчинського. 6.5. Спрощені поступові рубки в соснових, ялинових, букових лісах. 6.6. Поступові рубки у дібровах	Лекція, практичне заняття	[6,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Сумщини під керівництвом акад. А.Б. Жукова. 6.7. Нерівномірно-поступові рубки; умови їх виникнення і відмінності від рівномірно-поступових рубок. Схема групово-вибіркового рубок. 6.8. Досвід застосування механізованих групово-вибіркового рубок за методом ЛЛТА у ялинових лісах.					
Тема 7. Вибіркові рубки 7.1. Виникнення і розвиток вибіркового рубок та їх характерні особливості. 7.2. Класифікація вибіркового рубок. 7.3. Способи вибіркового рубок і умови їх застосування: підшукові, підневільно-вибіркового та добровільно-вибіркового рубки. 7.4. Система Дауервальд та її застосування. 7.5. Лісівнича оцінка вибіркового рубок та перспективи їх застосування в Україні. 7.6. Досвід застосування вибіркового рубок у європейських країнах.	Лекція, практичне заняття	[8,9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Комбіновані та комплексні рубки 8.1. Особливості комбінованої системи рубок. 8.2. Способи і варіанти комбінованих рубок. 8.3. Механізовані улоговинні рубки ЛЛТІ. 8.4. Вибірково-вузькосмугові рубки Вагнера. 8.5. Вузькосмугові поступові рубки Каутца. 8.6. Клиновидно-поступові рубки Ебергарда і Філіппа. 8.7. Вибірково-лісосічні рубки Лейбундгута. 8.8. Вибірково-поступові рубки Орлова. 8.9. Доцільність застосування комбінованих рубок в лісах України. 8.10. Комплексні рубки та перспективи їх застосування.	Лекція, практичне заняття	[10,11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
ЗМ 2 Рубки формування і оздоровлення лісів					
Тема 1. Очистка місць рубок 2.1. Лісівниче значення очистки	Лекція, практичне	[3,5]	Опрацювати лекційний	5 балів	До наступного

місць рубок. 2.2. Способи та технології очистки місць рубок. 2.3. Використання порубкових залишків як сировини для лісовімічної промисловості. 2.4. Досвід очистки лісосік у країнах Західної Європи, Скандинавії та Північної Америки.	заняття		матеріал, підготуватися до практичного заняття		заняття за розкладом
Тема 2. Особливості рубок головного користування у рівнинних та гірських лісах 2.1. Загальні положення рубок головного користування в лісах України. 2.2. Рубки головного користування у рівнинних лісах, що віднесені до категорій з особливим режимом лісокористування. 2.3. Рубки головного користування у рівнинних експлуатаційних лісах. 2.4. Гірські ліси та їх класифікація за стрімкістю схилу, експозицією і стійкістю ґрунту. 2.5. Рубки головного користування у гірських лісах з особливим режимом лісокористування. 2.6. Рубки головного користування у гірських експлуатаційних лісах.	Лекція, практичне заняття	[4,6]	Опрацювати лекційний матеріал,	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Теоретичні основи догляду за лісом 2.1. Загальні відомості про догляд за лісом. 2.2. Лісівничі заходи з поліпшення якісного складу, формування і оздоровлення лісів. 2.3. Економічні, біологічні та технологічні передумови рубок догляду за лісом. 2.4. Проблема рубок догляду у другій половині ХХ ст. та шляхи її вирішення. 2.5. Регулювання світлового потоку рубками догляду та його вплив на зміну інших екологічних факторів життєдіяльності лісу.	Лекція, практичне заняття	[3,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Загальна характеристика рубок догляду за лісом 2.1. Загальні завдання рубок догляду. 2.2. Види рубок догляду та їх вікові притримки.	Лекція, практичне заняття	[6,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного	5 балів	До наступного заняття за розкладом

2.3. Мета і завдання освітлень. 2.4. Мета і завдання прочищень. 2.5. Мета і завдання проріджувань. 2.6. Мета і завдання прохідних рубок. 2.7. Перспективи і шляхи вдосконалення рубок догляду за лісом.			заняття		
Тема 5. Класифікація дерев при рубках догляду 2.1. Опрацювання класифікацій дерев при проведенні рубок догляду лісівниками Німеччини, Франції, Данії, Швейцарії. 2.2. Класифікація дерев за методикою IUFRO. 2.3. Класифікація дерев за господарсько-біологічними ознаками як основа для відбору дерев у рубку догляду.	Лекція, практичне заняття	[5,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Організаційно-технічні показники рубок догляду 2.1. Загальні поняття про методи рубок догляду. 2.2. Верховий метод рубок догляду. 2.3. Низовий метод рубок догляду. 2.4. Комбінований метод рубок догляду. 2.5. Перший прихід з рубкою догляду. 2.6. Інтенсивність рубок догляду. 2.7. Черговість рубок догляду.	Лекція, практичне заняття	[8,9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Рубки переформування 2.1. Поняття про рубки переформування, їх мета і завдання. 2.2. Аналіз сучасного стану насадження і прогноз динаміки його розвитку. 2.3. Організаційно-технічні показники рубок переформування. Інтенсивність і повторюваність окремих етапів рубок. 2.4. Планування і здійснення лісівничих заходів. 2.5. Контроль успішності лісівничих заходів при проведенні рубок переформування. 2.6. Організація і технологія заготівлі деревини.	Лекція, практичне заняття	[9,10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		100 бална за семестр – як середньоарифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен.			

	“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Практичне заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю	За II семестр - оцінка за поточне тестування (10 балів); - оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (60 балів); - оцінка за контрольну роботу (20 балів); - оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації». Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні заняття та розрахункові роботи, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.	
8. Рекомендована література	
1. 1. Свириденко В.Є. Практикум з лісівництва: Навчальний посібник / В.Є. Свириденко, Л.С. Киричок, О.Г. Бабіч. – К.: Арістей, 2008. – 416 с. 1. Мазепа В.Г. Регіональне лісівництво: Конспект лекцій / В.Г. Мазепа. – Львів: РВВ УкрДЛТУ, 2005. – 90 с. 2. Олійник В.С. Тести перевірки знань із дисципліни “Лісівництво” / В.С. Олійник, Р.М. Вітер. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. – 100 с. 3. Вітер Р.М. Методичні вказівки до курсового проекту із дисципліни “Лісівництво” для студентів IV курсу спеціальності “Лісове господарство” / Р.М. Вітер. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – 2007. – 27 с. 4. Герушинський З.Ю. Курсовий проект з лісівництва (навчально-методичний poradnik) / З.Ю. Герушинський. – Львів: УкрДЛТУ. – 1994. – 53 с. 5. Аудіовізуальні засоби навчання. 6. Ткаченко М.Е. Общее лесоводство / М.Е. Ткаченко. – М., Л.: Гослесбумгиздат, 1952. – 600 с. 7. Лісовий кодекс України / Закон України № 3404-IV “Про внесення змін до Лісового кодексу України”; [Затв. Постановою ВР України 08.02.2006]. – К., 2006. – 15 с. 8. Мазепа В.Г. Регіональне лісівництво: Конспект лекцій / В.Г. Мазепа. Львів: РВВ УкрДЛТУ, 2005. – 90 с.	